

Örkin sat á Ararat

Það hafa margar ferðasögur verið skrifaðar um dagana, og ekki allar sem sannferðuglegastar. Fyrr á öldum var mikill hluti heimsbyggðarinnar illa eða alls ekki þekktur, og framandi lönd bjuggu þá enn yfir þeim dularfulla seiðkrafti, sem landafræðikunn-átta og samgöngutækni nútímans eru á góðri leið með að svipta þau. Og menn voru þá eins og endrarær forvitnir í nýlundur og tóku fegins hendi frásögnum af fjarlægum og undarlegum löndum, furðulegum skepnum og framandlegum siðum; og ekki sakaði að hæfileiki áheyrendanna til að trúna yrði með köflum þaninn til hins ítrasta. Þetta notfærðu ferðabókarhöfundar sér oft, og á því leikur sterkur grunur, að sumir þeirra hafi aldrei svo mikið sem komið til þeirra landa, sem þeir þó telja sig lýsa af eigin reynd. Við Íslendingar könnumst reyndar við slíka fugla og höfum stundum talið okkur eiga um sárt að binda eftir þá útreið, sem þeir hafa lát-ð landið og landann fá í ritum sínum. Nægir í því sambandi að nefna Blefken, sem ótrúlegur fjöldi merkra manna hefur varið bæði tíma og atorku til að andmæla allar götur síðan Arngrímur lærði reið fyrstur á það vaðið.

En það eru fleiri lönd en Ísland sem furðusögur hafa gengið um, og fleiri höfundar en Blefken hafa ratað í þá freistni að fara nokkuð frjáltslega með sannleikann. Einn þeirra var Sir John Maundeville, Englendingur sem uppi var á 14. öld. Hann ritaði ferðasögu á þremur tungumálum: latínu, ensku og trönsku, til þess að enginn þyrfti vegna vankunn-attu í einhverri tungunni, að verða án þess fróð-leiks, sem hann vildi miðla.

Sir John sagðist hafa flakkað um heiminn í 34 ár og komið víðar en nokkur landi hans annar, enda hafði hann frá mörgu merkilegu að segja. Mikið

af því er reyndar tekið upp úr eldri ferðabókum, sem Sir John hefur verið gagnkunnugur, en það hafa lesendur hans naumast sett fyrir sig.

Ferðalag Sir Johns hefst með því að hann fer í pílagrímsferð til Landsins helga. Slíkt gerðu fleiri á þeim dögum og þótti engum sérstökum tíðindum sæta, en í stað þess að snúa heim aftur að suður-göngunni lokinni eins og pílagrímasiður var, hélt John í austurveg. Og þar sá hann og heyrði marga furðulega hluti. Meðal annars kom hann að fjallinu Ararat, sem hann segir vera sjö mílna hátt, en þrátt fyrir þá hæð sést örkin Nóa gamla þar greini-lega uppi á tindinum. Hins vegar segir Sir John þá menn fara með ósannindi, er þykjast hafa klifið fjallið og lagt hönd á örkina, því að þangað hafi æðeins einn maður komið: munkur einn, sem tók með sér planku úr örkinni niður og er sá planki síðan gleymdur í klaustri einu við rætur fjallsins.

Meðal þeirra landa, sem hann sækir heim, er eyja, sem hann nefnir Clanak. Þar ræður ríkjum konungur, sem tekur sér til eignar nýja konu á hverjum degi. Enda er þetta gósenland hið mesta. Þangað kemur einu sinni á ári allur sá fiskur, sem í sjónum er, hver tegund fyrir sig og stendur við í þrjá daga. Af þessum fiski geta eyjarskeggjar tek-ð eins og þá lystir, og þeir segja, að fiskurinn geri þetta til virðingar við konunginn, sem eigi svo margar konur og börn, að enginn ræki betur en hann fyrirmælin gömlu um að margfaldast og upp-fylla jörðina.

Til annarra eyjar kemur hann, þar sem íbúarnir eru heldur í hávaxnara lagi. Þeir eru risar 28 eða 20 feta háir og klæðast engu nema villidýrafeldum, sem þeir henga utan á sig, og þeir nærast ekki á öðru en hráu kjöti og rándýramjólk. Þessir risar